

יבוא, יצוא ומה שביניהם
סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט
עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

החל מה- 1 בינואר 2017 - סנקציות בגין אי מילוי תצהיר יצוא
עו"ד שירית נקר, עו"ד גיל נדל

נוהל חדש שפורסם על ידי רשות המסים ביום 5.7.16, מחייב כל יצואן, החל מיום 1.9.16 לחתום על תצהיר יצואן. יצואן שאינו בטחוני יידרש לחתום על תצהיר יצואן שנתי בלבד, ואילו יצואן בטחוני יידרש למלא תצהיר בכל משלוח יצוא.

לאחר "תקופת ניסיון" של 4 חודשים, החל מה- 1.1.17, ינקטו כל האמצעים הקבועים בחוק כלפי יצואן אשר יתברר בבדיקה כי לא מילא תצהיר או לא מילא אותו כנדרש. הסנקציות אשר ניתן יהיה להפעיל כנגד היצואנים יכולות להגיע עד כדי חילוט הטובין על ידי המכס ואף יותר, וזאת בנוסף לסנקציות שיכולות להיות מוטלות על ידי הרשויות המוסמכות – משרד הביטחון או הכלכלה. בנוסף, כלפי עמיל מכס אשר יתברר כי לא קיבל לידיו תצהיר יצואן חתום עלולות להינקט כל הסנקציות על פי חוק סוכני המכס הכוללות גם סנקציות חריפות כגון מחיקת רישום.

במאמר זה נסביר מי הוא **יצואן בטחוני** הנדרש לחתום על תצהיר היצואן לכל משלוח, מדוע נדרש תצהיר היצואן, ומהי האינפורמציה הנדרשת בתצהיר יצואן. כמו כן נסביר מהן החובות החדשות החלות על יצואן שאינו בטחוני.

מי הוא יצואן ביטחוני?

יצואן בטחוני הינו כל יצואן המייצא ציוד מפקח ו/או עוסק באמצעי הצפנה.

היצוא המפוקח מוסדר באמצעות חוק הפיקוח על יצוא ביטחוני תשס"ז-2007, צו יצוא חופשי וצווי פיקוח נוספים המסדירים יצוא של ציוד לחימה, ציוד טילים, עיסוק באמצעי הצפנה, יצוא כימי, ביולוגי וגרעיני וציוד דו שימושי מפקח. צווי פיקוח אלו מאמצים משטרי הפיקוח שהוסדרו באמנות בינלאומיות אותן ישראל קיבלה על עצמה. כך לדוגמה משטר ווסנאר (**Wassenaar Arrangement**) אשר מסדיר את נושא יצוא הציוד הדו-שימושי, משטר הקבוצה האוסטרלית (**Australia Group**) העוסק במניעת הפצה של נשק כימי וביולוגי, משטר הפיקוח על יצוא בתחום הגרעיני (**Nuclear Supplier's Group**), וועידת זנגר (**Zangger Committee**) אשר מטפלת במניעת התפשטותו של נשק גרעיני.

יצואן בטחוני/דו שימושי נדרש לחתום על תצהיר יצואן עבור כל משלוח, וזאת גם אם לא כל יצוא הנו של ציוד מפקח.

על היצואן מוטלת החובה לבדוק את הרשימות המעודכנות של הצידוד המפוקח על מנת להחליט אם הטובין אותם הוא מייצא נדרשים בפיקוח. פירוט הרשימות של הטובין המפוקחים הנו ברשות ובאחריות המשרדים המתאימים – משרד הביטחון ומשרד הכלכלה, בהתאם לעניין :

אצל משרד הביטחון ניתן יהיה להתעדכן ברשימות צידוד הלחימה, צידוד הטילים ובעיסוק באמצעי הצפנה, כאשר אצל משרד הכלכלה ניתן יהיה להתעדכן ברשימות הצידוד הדו שימושי, יצוא כימי, ביולוגי וגרעיני, וכימיקלים.

היות ומדובר ברשימות טכניות ומקצועיות אשר מתעדכנות מידי שנה, חשוב כי איש מקצוע מיומן ויעודי אצל היצואן יהיה אמון על בחינת הטובין המיוצאים לאורן.

כאמור לעיל, יצואן שאינו נכנס לגדר יצואן ביטחוני/דו שימושי עדיין אינו פטור שכן הוא נדרש למלא תצהיר יצואן שנתי. דהיינו, כל יצואן, הגם שאין לו כל נגיעה לצידוד בטחוני ו/או צידוד דו שימושי, וכל עסקו הוא ביצוא מזון, נדרש למלא תצהיר יצואן שנתי בו הוא בעיקרון מצהיר כי הוא אינו יצואן בטחוני / דו שימושי.

מדוע נדרש תצהיר היצואן?

בהודעת ראש מינהל המכס מיום 5.7.16 נאמר כך :

"על מנת לסייע ליצואנים ולסוכני המכס בעבודתם מול המכס, ולוודא כי הטובין המיוצאים עומדים בתנאי חוקיות היצוא, נדרש היצואן למלא תצהיר יצואן עבור הטובין המיוצאים."

אכן, תצהיר היצואן יסייע בידי יצואנים להיות במעקב אחר משלוחי היצוא ולוודא כי הוצאו עבורם הרשיונות הנדרשים ובעיקר לסוכני המכס שאין להם כל דרך לדעת האם אכן נדרש רשיון יצוא הטובין המיוצאים, כאשר יחד עם זאת, תצהיר היצואן יאפשר לרשות המכס, המשמשת כשוטר בשער המדינה, לאכוף את הפיקוח על היצוא המוסדר בכל הדינים השונים.

כאמור בהוראת הנוהל הזמנית, תצהירי היצואן נמסרים על ידי היצואן לעמיל המכס ונשמרים על ידו לצרכי ביקורת. באותם מיקרים בהם משלוח מנותב לבדיקה ביצוא ידרש סוכן המכס להציג את תצהיר היצואן השמור אצלו וחוקיות היצוא תיבחן בהסתמך עליו. החל מיום 1.1.17, גם תוכל רשות המכס להפעיל כנגד היצואנים סנקציות בגין אי מילוי או אי מילוי נכון של תצהיר היצואן, כמו גם כלפי סוכני המכס בגין אי הקפדה על קבלת תצהיר יצואן חתום טרם היצוא.

מה נדרש במסגרת התצהיר?

תצהיר יצואן בטחוני –

יצואן הרשום כיצואן בטחוני ואשר מייצא טובין אשר נתונים לפיקוח אחד הצווים, נדרש למלא תצהיר יצואן בכל משלוח יצוא, גם אם מדובר במשלוח ספציפי שאינו כולל את הצידוד הנתון לפיקוח. בין הנתונים שהיצואן נדרש למלא בתצהיר כלולים הנתונים הבאים: תיאור הטובין, קוד המוצר באפ"י, כמות הטובין המיוצאים, על פי איזה צו הטובין מפוקחים, נתוני מקבל הסחורה, מקבל החשבונית והמשתמש הסופי, כאשר חשוב להקפיד כי כל נתונים אלו יתאימו למפורט ברישיון היצוא של הצידוד וליתר מסמכי היצוא.

על היצואן להפקיד תצהיר זה בידי סוכן המכס, אשר יבדוק אותו מול מסמכי היצוא, אך אינו נדרש להגיש אותו למכס עם כל משלוח, אלא לשמור אצלו לצרכי ביקורת של המכס.

תצהיר יצואן שאינו בטחוני –

כאמור, יצואן שאינו רשום כיצואן בטחוני נדרש למלא תצהיר שנתי, בו הוא מצהיר כי הוא אינו מייצא ולא ייצא טובין אשר נתונים לפיקוח תחת אחד הצווים (ציוד לחימה, ציוד דו שימושי מפוקח, אמצעי הצפנה, יצוא כימי, ביולוגי וגרעיני וכימיקלים). על היצואן להפקיד תצהיר זה בידי סוכן המכס שלו אשר נדרש לשמור אותו אצלו למקרה ובו הוא יתבקש להציג אותו במסגרת ביקורת של המכס.

יש לציין, כי אין לייצא בתהליך בלדריס טובין הנתונים לפיקוח מכל צו שהוא, ועל כן יצואן המייצא בתהליך בלדריס פטור מחובת מילוי תצהיר יצואן.

מה עושים?

כידוע, דו"ח מבקש המדינה קבע כי יש להגביר את האכיפה בתחום היצוא הבטחוני, ואין ספק כי מהלך זה של חיוב הגשת תצהיר יצואן יגביר את האכיפה. לאור מורכבות הנושא – לעיתים מדובר בבדיקת רשימות מפורטות הכוללות מלל טכני ומשפטי סבוך, שתצריך השקעת זמן רבה. על מנת להימנע ממצבי שבהם יתעורר קושי ביצוא משלוחים (מעבר לחשיפה לסנקציות שונות) מומלץ לציבור היצואנים לבצע בדיקות מקדימות, ולהסתייע ביעוץ מקצועי מתאים, לצורך גיבוש עמדה ברורה בשאלה האם יצוא הטובין על ידם כפוף לרשימות יצוא כאלו ואחרים ואיזה סוג של תצהיר יצואן עליהם להגיש.

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com /או בטלפון 03-6089979.